

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

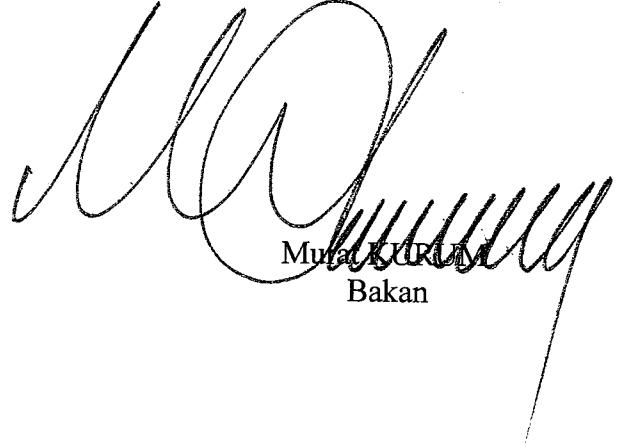
Sayı :30824082-610-13146504
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

28 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa ULUSOY
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERHAT EREN'İN
TBMM 7/27451 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Diyarbakır'ın Sur ilçesine bağlı Arzoxlı kırsal mahallesinde, Zenkar Şirketi tarafından kurulması planlanan "ZENKAR-1 Güneş Enerji Santrali (GES)" projesine mahalle halkı tarafından ciddi itirazlar yükseltilmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 31 Mayıs 2024 tarihinde projeye ilişkin "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu" kararı verilmiştir.

Yaklaşık 800 dönümlük mera alanının 500 dönümlük kısmını kapsayan bu proje, hayvancılıkla geçinen köy halkının yaşam alanını doğrudan ortadan kaldırmaktadır. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü verilerine göre proje alanı "mera" vasıflı arazidir. Ayrıca Devlet Su İşleri (DSİ) de alanın bir kısmının sulanabilir tarım arazisi olduğunu belirtmiştir.

150 hanenin yaşadığı Arzoxlı Mahallesi'nde geçim büyük ölçüde hayvancılığa dayanmaktadır. Mahalle halkı projenin hayata geçirilmesi halinde hayvanlarını otlatacak alan kalmayacağını, üretim yapamayacaklarını ve köyden göç etmek zorunda kalacaklarını ifade etmektedir. Bu proje yalnızca bir çevre meselesi değil, aynı zamanda köylülerin ekonomik, sosyal ve kültürel haklarının ihlalidir.

Bu bağlamda;

1-Arzoxlı Mahallesi'nde kurulması planlanan "ZENKAR-1 GES" projesi için verilen "ÇED olumlu" kararının gerekçesi nedir? Bu karar hangi kurumların görüşleri doğrultusunda alınmıştır?

2-Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü kayıtlarında "mera" vasıflı olarak görünen bu alanın enerji yatırımına tahsisi sürecinde, Mera Kanunu ve ilgili koruma hükümleri nasıl değerlendirilmiştir?

3-Projenin bir kısmının sulanabilir tarım arazisi üzerinde olduğu Devlet Su İşleri; tarafından bildirilmesine rağmen, bu uyarı neden dikkate alınmamıştır?

4-Yerel halkın projeye karşı itirazları, ÇED sürecine ve nihai karara nasıl yansıtılmıştır? Mahallede yaşayan 150 hanenin görüşü hangi aşamada değerlendirilmiştir?

5-GES projesinin hayata geçirilmesi hâlinde Arzoxlı'de ki hayvancılık faaliyetlerinin sona ereceği yönündeki uyarılar dikkate alınmış mıdır? Bakanlığınız bu konuda bir sosyo ekonomik etki analizi yapmış mıdır?

6-Arzoxlı Mahallesi'nde yaşayan yurttaşların zorunlu göçe zorlanması ve geçim kaynaklarının ortadan kalkması, Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde hangi sosyal kriterlerle değerlendirilmiştir?

7-Türkiye genelinde son beş yılda "mera" vasfı taşıyan kaç alanda GES veya başka enerji yatırımı için "ÇED olumlu" kararı verilmiştir? Bu kararların kaç itirazlar sonucu iptal edilmiştir?

8-Bakanlığınız, enerji projelerinin tarım, hayvancılık ve yerel yaşam alanları üzerindeki etkilerini en aza indirecek, yerel halkı karar süreçlerine dahil edecek bir düzenleme yapmayı planlamakta mıdır?

CEVAP

Diyarbakır İli, Sur İlçesi, Sati Mahallesi, 118 Ada 64 Parsel, 118 Ada 62 Parsel sınırları içerisinde, Zenkar Nakliye İnşaat Temizlik Güvenlik Tarım ve Petrol Ürünleri Limited Şirketi tarafından yapılması planlanan "Zenkar 1 Güneş Enerji Santrali (19,5 MWm/15 MWe-22,7 ha) ve Enerji Depolama Tesisi (15 MWe/15 MWh-0,35 ha)" projesi hakkında 29.07.2022 tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği'nin 14. Maddesi gereğince Bakanlığımızca "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" Kararı verilmiştir. ÇED süreci içerisinde gerek Bakanlığımızca gerekse proje kapsamında oluşturulan İnceleme Değerlendirme Komisyon üyesi kurum/kuruluşlar arasında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Boru Hatları İle Petrol Taşıma Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü), Kültür ve Turizm Bakanlığı (Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü), Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Karayolları Genel Müdürlüğü, Tc Devlet Demiryolları İşletmeleri Genel Müdürlüğü), Diyarbakır Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı), Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığı yer almaktadır.

Bahse konu komisyon tarafından; bölgenin mevcut çevresel özelliklerinin yanı sıra ekonomik ve sosyal özellikleri de (çevre ve insan sağlığı, bölgedeki tarım ve hayvancılık faaliyetleri, mevcut ve planlanan geçim kaynakları ve projenin bunlara etkileri vb.) hususlar dikkate alınarak, ayrıntılı irdelenmiştir. Projede yer alan İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu üyeleri kapsamında proje alanında gerekli incelemeler ve değerlendirmeler yapılmış olup, yine projeden kaynaklı çevresel ve sosyal tüm etkilere karşı alınacak önlemler projenin Nihai ÇED Raporunda yer almaktadır.

Mera alanlarına isabet eden proje alanları için 4342 sayılı Mera Kanunu'nun 14. Maddesi gereğince tahsis amacı değişikliği ile ilgili olarak İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne başvurulacaktır. Raporlara istinaden oluşturulan görüşlerin izin anlamına gelmediği bilinmekte olup, bu nedenle de herhangi bir faaliyete başlamadan ilgili kanunlar (5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu, 4342 Sayılı Mera Kanunu, 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu, 3083 Sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu) kapsamında gerekli tüm izinler alınacağı beyan ve taahhüt edilmiştir.

Bahse konu projeye ilgili Diyarbakır ili, Sur ilçesi, Sati Mahallesi Üçyol Cafe'de 16.11.2023 tarihinde ve saat 13:00'da "Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılım Toplantısı" düzenlenmiştir. Ayrıca projeden etkilenmesi muhtemel halkın görüşlerinin alınarak Paydaş Katılım Planı hazırlanarak ÇED Raporunda sunulmuştur.

Bununla birlikte, gerek halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerileri almak üzere düzenlenen halkın katılımı toplantısında, gerekse ÇED süreci içerisinde Bakanlığımıza sunulan ÇED Başvuru Dosyası, ÇED Raporu ve Nihai ÇED Raporunun halkın erişimine açılması noktasında Bakanlığa/Valiliğe gelen dilekçeler aracılığıyla her aşamada halkın itirazları, görüş ve önerileri alınarak, halk ÇED sürecine dâhil edilmiştir.